

ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งสะแก*
THE EFFECTS OF USING LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES BASED
ON COOPERATIVE LEARNING THEORY TO DEVELOP GROWTH
MINDSET AMONG GRADE 5 STUDENTS AT BAN PONG SAKET
SCHOOL

สงกรานต์ จอมสระคู¹ และ ปวีณา อ่อนใจเอื้อ²

Songkran Ngomsakhoo¹ and Paweena Onjaiuea²

¹⁻²หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹⁻²Master of Arts Program in Educational Psychology and Guidance Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author's Email: Songkran.ng@ku.th

วันที่รับบทความ : 5 กรกฎาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 24 กรกฎาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 25 กรกฎาคม 2568

Received 5 July 2025; Revised 24 July 2025; Accepted 25 July 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งสะแก ซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) กิจกรรม

Citation:

* สงกรานต์ จอมสระคู และ ปวีณา อ่อนใจเอื้อ. (2568). ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งสะแก.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวិชาการสมัยใหม่, 3(4), 27-43.

Songkran Ngomsakhoo and Paweena Onjaiuea. (2025). The Effects Of Using Learner Development Activities Based On Cooperative Learning Theory To Develop Growth Mindset Among Grade 5 Students At Ban Pong Saket School. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(4), 27-43.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

พัฒนาผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เพื่อพัฒนารอบความคิดแบบเติบโต 2) แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เพื่อพัฒนารอบความคิดแบบเติบโต 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เพื่อพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตหลังเข้าร่วมกิจกรรม และต่อผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสถิติพาราเมตริก และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนารอบความคิดแบบโต อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, กรอบความคิดแบบเติบโต, นักเรียนประถมศึกษา, การวิจัยกึ่งทดลอง

Abstract

This research aimed to study the effects of using learner development activities based on cooperative learning theory to enhance a growth mindset among Grade 5 students at Ban Pong Saket School. The study employed a quasi-experimental research design, with an experimental group and a control group, which were selected through cluster random sampling, totaling 66 participants. The research instruments included: (1) learner development activities based on cooperative learning theory for the development of a growth mindset; (2) a growth mindset assessment; (3) students' learning journals reflecting on the learner development activities based on cooperative learning theory for growth mindset development; and (4) a satisfaction questionnaire regarding participation in the learner development activities

based on cooperative learning theory for growth mindset development. Data were analyzed using mean, standard deviation, parametric statistical analysis (Paired-Sample t-test), and content analysis.

The research findings revealed that: (1) the experimental group obtained post-test scores on the growth mindset assessment scale that were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level of statistical significance; (2) the experimental group had significantly higher post-test scores on the growth mindset assessment compared to the control group at the .05 level of statistical significance; and (3) the students in the experimental group expressed the highest level of opinion with the learner development activities based on cooperative learning theory for the development of a growth mindset.

Keyword: Learner development activities, cooperative learning, growth mindset, primary school students, quasi-experimental research

บทนำ

ในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น นอกจากกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ครูผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้มีรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย โดยหนึ่งในวิธีการที่น่าสนใจคือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและส่งเสริมความรัก ความสามัคคี มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งมีกันหลายวิธี หนึ่งในแนวทางสำคัญที่ได้รับการยอมรับในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของ Johnson and Johnson (2003) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ 1) การพึ่งพาและช่วยเหลือกัน 2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด 3) ความรับผิดชอบของแต่ละคนที่สามารถตรวจสอบได้ 4) การใช้ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และ 5) การใช้กระบวนการกลุ่มผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นแนวทางที่มีศักยภาพอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน โดยเฉพาะในด้านทักษะทางสังคมและการคิดวิเคราะห์ ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้แบบร่วมมือเอื้อต่อการ

พัฒนาผู้เรียนในกลุ่มที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านความสามารถ ประสบการณ์ และพื้นฐานทางสังคม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความหมาย ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยอิงแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่ต้องการการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการสร้างเสริมความสามารถในการปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเช่นนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทบาทของตนเองและผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ของผู้สอน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สังคมให้ความสนใจ สถานศึกษาเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างคนในชาติให้มีความรู้ มีปัญญา ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม ให้ผู้เรียนได้ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นพร้อมที่จะเรียนรู้และรับมือได้กับทุกสถานการณ์แล้ว นอกจากการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการทั่วไปแล้วนั้น ทักษะการคิดหรือ กรอบความคิด (Mindset) ถือว่าเป็นอีกหนึ่งส่วนที่มีความสำคัญที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เพราะความฉลาดหรือบุคลิกภาพถูกแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed mindset) ที่มีความเชื่อว่าคุณลักษณะพื้นฐานเป็นสิ่งที่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ซึ่งมีความแตกต่างกับกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) โดยมีความเชื่อว่าความฉลาดพัฒนาได้ ชอบความท้าทาย กล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรคและความล้มเหลว เชื่อว่าความพยายามคือการเรียนรู้และเรียนรู้จากคำวิจารณ์ Dweck (2006) ได้กล่าวถึง การพัฒนากรอบความคิดได้กลายเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรอบความคิดแบบเติบโต คือความเชื่อที่ว่าสติปัญญา ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม การเรียนรู้จากข้อผิดพลาด และการเผชิญความท้าทายอย่างต่อเนื่อง ตรงกันข้ามกับกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed mindset) ที่มองว่าความสามารถเป็นสิ่งที่คงที่และเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และในผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ และมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนในสถานศึกษามากที่สุด สามารถที่จะเสริมสร้างและพัฒนากรอบความคิดที่จำกัดของผู้เรียนให้เป็นกรอบความคิดแบบเติบโตได้ ดังนั้นรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนควรปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตเข้าไป

ในกระบวนการเรียนรู้ที่จะส่งผ่านไปยังผู้เรียนด้วย ซึ่งการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตในผู้เรียนจะช่วยให้พวกเขามีความเชื่อว่าความฉลาดสามารถพัฒนาได้ ชอบความท้าทาย กล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรคและความล้มเหลว และเรียนรู้จากคำวิจารณ์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงต้องมีการนำกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ตามแนวคิดของ Dweck (2006) มาใช้ในการปลูกฝังเพื่อการวางรากฐานให้กับผู้เรียนในช่วงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเด็กที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะเรียนรู้ระบบการทำงานของสมองของตน และการเติบโตของสมองในการตอบสนองต่อสิ่งที่ท้าทายได้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเตรียมเยาวชนให้มีคุณภาพเท่าทันกับโลกที่กำลังเปลี่ยนไป จารุวรรณ มุ่งเอื้อมกลาง (2566) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสิริลักษณ์ บัวคง (2565) ที่พบว่า การเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การพัฒนากรอบความคิดดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรค มองความผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตยังสามารถสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น รวมถึงสามารถปรับอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาของ จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวเองซึ่งกรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้ระบุว่าสภาพปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่พบโดยส่วนมากคือ นักเรียนจะไม่ชอบการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มักมีความคิดว่ายากเกินไปสำหรับตนเอง เพราะคิดว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดของตนเองได้ มักจะไม่มีความพยายาม หลีกเลียงปัญหาและงานที่ท้าทาย เมื่อเจออุปสรรคจะมองว่านั่นคือความล้มเหลว และหนีปัญหาเนื่องจากกลัวว่าไม่เก่ง จะเสียภาพลักษณ์ ซึ่งล้วนเป็นลักษณะของกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed mindset) อันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในระยะยาว อย่างไรก็ตามวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลจากการศึกษาบริบทของโรงเรียนบ้านโป่งสะแก ที่พบว่ายังมีนักเรียนบางส่วนที่แสดงพฤติกรรมขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการศึกษา และมีความเชื่อว่าศักยภาพของตนเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะของกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed mindset) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ดังกล่าวอาจเกิดจากบริบททางสังคมที่ไม่

เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่เห็นความสำคัญของความพยายามในการพัฒนาความสามารถ ปรากฏการณ์เหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการแก้ไขและส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการออกแบบและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งสะเก็ด โดยมีเป้าหมายเพื่อวางรากฐานการคิดเชิงบวก พัฒนาความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการเผชิญความท้าทายในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ของกลุ่มทดลองในระยะก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต มีระดับคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

อิทธิเดช ปราศัยงาม (2564) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลัก 3 ประการ โดยเฉพาะกิจกรรมแนะแนว ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ทั้งในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง การวางแผนชีวิต การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ตลอดจนการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม อีกทั้งกิจกรรมแนะแนวยังมีบทบาทเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น และยังเป็นช่องทางในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ธมลวรรณ หีบแก้ว (2565) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยซึ่งมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยเป็นการรวมกลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจน มุ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยну ธรรมสุทธิ (2566) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มย่อย ซึ่งในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน จุดมุ่งหมายของการจัดกลุ่มเช่นนี้คือเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันรับผิดชอบทั้งในส่วนของตนเองและในภาพรวมของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโต

จารุวรรณ มุ่งเอี่ยมกลาง (2565) กล่าวว่า การพัฒนากรอบความคิดของนักเรียนเพื่อปรับทัศนคติ การเปลี่ยนมุมมองโลกในแง่บวกที่ควรจะเป็น การปรับความชอบหรือนิสัยหรือการจัดลำดับความคิดของตนเอง โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดของเด็กนักเรียนได้ ซึ่งหลักการสร้างหรือการรักษากรอบความคิดเติบโตให้คงอยู่ที่สำคัญคือ การช่วยให้เด็กเห็นว่าคุณสมบัติหรือ ความสามารถต่างๆ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวหรือเป็นอัตลักษณ์ของเขา แต่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้

4. พัฒนาการของผู้เรียนตามช่วงวัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กวัยประถม ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10-12 ปี ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) พัฒนาการทางร่างกาย เด็กวัยนี้เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น โดยเฉพาะเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าประมาณ 2 ปี การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ได้แก่ การเจริญเติบโตที่รวดเร็ว แขนขา ยาวขึ้น หน้าอกเริ่มขยาย เสียงเปลี่ยนแปลง และมีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน ส่งผลให้เด็กต้องการการเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางกายที่เหมาะสม เพื่อฝึกความคล่องแคล่วและการประสานงานของกล้ามเนื้อ เช่น การวิ่ง การเต้น การเล่นกีฬา การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อสมรรถภาพทางกายโดยรวม

2) พัฒนาการทางอารมณ์ เด็กวัยนี้เริ่มควบคุมอารมณ์ได้มากขึ้น แต่อารมณ์ยังคงเปลี่ยนแปลงง่าย โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับความกดดัน เด็กอาจแสดงออกด้วยความโมโห หรือ หงุดหงิดได้ง่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้ใหญ่หรือเพื่อนร่วมวัย เด็กบางคนมีความสามารถในการระบายอารมณ์ได้ดี ในขณะที่บางคนอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือหลีกเลี่ยงสังคม ซึ่งผู้ใหญ่ควรช่วยชี้แนะให้เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น

3) พัฒนาการทางสังคม เด็กวัยนี้ต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เริ่มให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้อื่นและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรมเลียนแบบเพื่อนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ทั้งในแง่บวกและลบ ดังนั้นครูและผู้ปกครองควรปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสม เน้นการร่วมมือ แบ่งปัน และการมีวินัยในตนเอง เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม

4) พัฒนาการทางสติปัญญา เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น สามารถเข้าใจเรื่องนามธรรมง่าย ๆ มีความสนใจใฝ่รู้และสามารถตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง เด็กสามารถจดจำและประมวลผลข้อมูลได้ดีขึ้น เริ่มมีความสามารถในการวางแผน คาดการณ์ และจัดระบบความคิด ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เช่น เกมเชิงวิเคราะห์ การอภิปราย และการทำโครงการต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านโป่งสะเก็ด จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 132 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านโป่งสะเก็ด ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย 2 ห้องเรียน และจับ

ฉลาก 1 ห้องเป็นกลุ่มควบคุม ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 33 คนและอีก 1 ห้องเป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 33 คน รวม 66 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นเครื่องมือหลัก โดยใช้แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักเรียนกลุ่มทดลองผ่านแบบบันทึกการเรียนรู้ที่บันทึกหลังสิ้นสุดกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อสะท้อนกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ และเมื่อจบโปรแกรมทั้งหมด ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อประเมินทัศนคติ มุมมอง และระดับความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีการวัดตัวแปรตามในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ระยะดังนี้

3.1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุมัติจากภาควิชาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งสะแกต์ พร้อมขออนุญาตใช้สถานที่และสุ่มเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พร้อมทั้งสอบถามและยืนยันความสมัครใจของนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ วัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรม และผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตก่อนเริ่มกิจกรรม

3.2 ระยะการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินจัดโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวม 10 ครั้ง หลังจบกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยเก็บแบบบันทึกการเรียนรู้ จากนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อนำมาสรุปเนื้อหาและตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมและต่อผู้วิจัย

3.3 ระยะหลังการทดลอง ภายหลังจากการดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นตามกำหนดแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง โดยใช้แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลองมาวัดกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง และตรวจให้

คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองและเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงหลังการทดลอง พร้อมทั้งสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับ ที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมในแต่ละครั้ง และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมและต่อผู้วิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง และทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติพาราเมตริก Paired-Sample t-test และทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่าง Independent Sample t-test

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่ (Independent Sample t-test)

ระยะก่อนทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	33	3.82	0.81	0.09	0.92*
กลุ่มควบคุม	33	3.80	0.58		

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนน จากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.81 ส่วนคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.58 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะก่อนการทดลองที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่ (Paired simple t-test)

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนทดลอง	33	3.82	0.81	5.78	0.001*
หลังทดลอง	33	4.59	0.23		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.81 และค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะหลังทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.23 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต มีระดับคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่ (Independent Sample t-test)

ระยะหลัง ทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	33	4.59	0.23	9.95	0.001*
กลุ่มควบคุม	33	3.77	0.42		

*p<.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.23 ส่วนคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต ของนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.42 และจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ในระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต สูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 คือ หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายองค์ประกอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ Paired simple t-test

ข้อที่	องค์ประกอบ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	sig
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	เชื่อว่าความฉลาดพัฒนาได้	3.81	0.84	4.49	0.83	4.32	0.001*
2	ชอบความท้าทาย	3.81	0.81	4.65	0.65	6.45	0.001*
3	กล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรค	3.80	0.81	4.71	0.51	6.58	0.001*
4	เชื่อว่าความพยายามคือการเรียนรู้	3.92	0.84	4.64	0.60	4.53	0.001*
5	เรียนรู้จากคำวิจารณ์	3.74	0.79	4.48	0.78	5.97	0.001*

*p.<.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต จากองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน สูงกว่าการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต สามารถพัฒนานักเรียนกลุ่มทดลองให้มีกรอบความคิดแบบเติบโตเพิ่มสูงขึ้น ทั้งด้านคะแนนรวมและคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมที่ออกแบบตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson and Johnson, (2003) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเพิ่มแรงจูงใจ ความรับผิดชอบร่วมกัน และการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้เรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างทั้งทักษะทางวิชาการและทักษะชีวิต

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่ออกแบบขึ้นโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เป็นเพราะกิจกรรมที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ถูกออกแบบให้ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟังผู้อื่น และการสนับสนุนซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีส่วนร่วม และรู้สึกมั่นใจในตนเองมากขึ้น การมีโอกาสเผชิญกับปัญหาและได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนในกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนกล้าที่จะเผชิญกับความท้าทาย มองอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ซึ่งเป็นลักษณะของกรอบความคิดแบบเติบโตตามแนวคิดของ Dweck (2006) ที่เน้นว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายามและประสบการณ์ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson and Johnson (2003) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการด้านกรอบความคิด

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ บัวคง (2565) ซึ่งพบว่าการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะการจัดการอารมณ์และเผชิญกับอุปสรรคได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จารุวรรณ มุ่งเอื้อมกลาง (2566) ที่ชี้ว่า ครูสามารถพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในผู้เรียนได้โดยการออกแบบกิจกรรมที่เน้นความพยายาม การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2561) ที่เสนอว่า เด็กประถมศึกษาจำนวนมากยังคงมีลักษณะของกรอบความคิดแบบจำกัด และต้องการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาแนวคิดแบบเติบโตอย่างเป็นระบบ สรุป กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านกรอบความคิด และพัฒนาแนวคิดแบบเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวทางของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีระดับกรอบความคิดแบบเติบโตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างมีโครงสร้าง มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติและความเชื่อของผู้เรียนต่อศักยภาพของตนเอง โดยเฉพาะในแง่ของความเชื่อที่ว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายามและการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ซึ่งเป็นหัวใจของกรอบความคิดแบบเติบโต กิจกรรมที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการฟัง และร่วมกันแก้ปัญหา ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้จักยอมรับความแตกต่าง มีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้อื่น และมองเห็นคุณค่าในความพยายามของตนเองและของผู้อื่นมากขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ธมลวรรณ หีบแก้ว (2565) และ ปิยนุช ธรรมสุทธิ (2566) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มย่อย โดยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับผิดชอบร่วมกันในระดับบุคคลและกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทั้งทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบอย่างมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการวางแผน การตัดสินใจ และการสะท้อนคิดถึงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต นอกจากนี้ การได้ร่วมเรียนรู้กับเพื่อนที่มีความหลากหลาย ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้รูปแบบการคิดที่แตกต่าง และยอมรับว่าความล้มเหลวไม่ใช่จุดจบ แต่คือโอกาสในการเติบโต จากผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า

ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มากขึ้น กล่าวแสดงออก เชื่อมั่นในตนเอง และพร้อมที่จะเผชิญความท้าทายใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนากรอบความคิดแบบโตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบหลังการทดลอง นักเรียนมีความคิดเห็นว่าโปรแกรมช่วยเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโต รวมทั้งนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้ผู้อื่น นักเรียนส่วนใหญ่มองว่าโปรแกรมกิจกรรมนี้อยู่ในระดับความเห็นในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ประกอบด้วย

1. เนื่องจากผลของโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านกรอบความคิดแบบเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น สถานศึกษาควรนำรูปแบบกิจกรรมที่ใช้ในงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรม โดยเฉพาะด้านความเชื่อว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ การกล้าเผชิญอุปสรรค การมองความล้มเหลวเป็นโอกาส และการรับฟังคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของกรอบความคิดแบบเติบโต และสามารถออกแบบกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนอย่างเป็นระบบ รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือทำจริง และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบโตดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ดังนั้น โรงเรียนควรนำกิจกรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายภาคเรียน หรือในโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น กิจกรรมแนะแนว ชุมนุม หรือ กิจกรรมสร้างเสริมทักษะชีวิต โดยสามารถปรับเนื้อหาและวิธีการให้เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบทของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

1. ควรประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ ในการศึกษาในอนาคต เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ระหว่างแต่ละเทคนิค และค้นหาแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมมือที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระยะยาว
2. ควรดำเนินการศึกษาติดตามผลในระยะยาว เพื่อตรวจสอบความคงทนของพฤติกรรมการคิดแบบเติบโตที่ได้รับการส่งเสริมจากกิจกรรม และประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมในแง่มุมต่าง ๆ อย่างครอบคลุมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ มุ่งเอี่ยมกลาง. (2566). การพัฒนาหลักสูตรสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 21(1), 74–90.
- จุฬาลักษณ์ ทิพวัน และคณะ. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2), 119–133.
- ธมลวรรณ ทิพย์แก้ว. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือแข่งขันร่วมกับสื่อความเป็นจริงเสริมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ปิยนุช ธรรมสุทธิ, วิวัฒน์ เพชรศรี และภูวิตล บัวบางพลู. (2567). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผู้สัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมะขามสรรเสริญ. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 18(1), 40–50.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการ: ชีวิตทุกช่วงวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริลักษณ์ บัวคง และคณะ. (2566). ผลการใช้กิจกรรมแนะนำเพื่อพัฒนารอบความคิดแบบ เดิบโตในการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 8(1), 40–50.
- อิทธิเดช ปราศรียงาม, เยาวลักษณ์ สุตะโคตร และธวัชชัย ไพโหล. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(38), 125–135.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2003). Social interdependence: The interrelationships among theory, research, and practice. *American Psychologist*, 58(11), 931–945.